

Toezicht op de uitvoering van de ordonnantie in staatsblad 1933 No. 352.

Nu de ordonnantie tot tijdelijke verlaging van de belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden of veulens, welke niet voor den verkoop zijn bestemd, geruimen tijd heeft gewerkt, lijkt het mij niet ondienstig eenige opmerkingen te maken betreffende het toezicht op de uitvoering daarvan.

Gelijk bekend is, zijn in den Volksraad bezwaren geopperd tegen het verbod tot het vervoeren of doen vervoeren van vleesch, afkomstig van dieren, waarvoor verlaagde belasting is betaald, buiten de desa of kampong, waar het dier werd geslacht. (artikel 3 lid 1 sub. c.) Deze bezwaren zijn m. i. gegrond.

De regentschapsslachtverordeningen schrijven immers voor, dat binnen slachtkringen uitsluitend wordt geslacht in de algemeene slachtplaats. In buitengewone gevallen, zooals beenbreuk, zware verwonding of ernstige ziekte van het te slachten vee, mag buiten de algemeene slachtplaats worden geslacht. Verder heeft het College van Gecommitteerden de bevoegdheid om, indien een godsdienstige plechtigheid gepaard moet gaan met het slachten van vee, op een daartoe gedaan verzoek, vergunning te verleen buiten de algemeene slachtplaats te slachten.

Waar de slachtkringen in den regel een denkbeeldigen cirkel zijn met een straal van vijf kilometer, zal handhaving van het vorenbedoelde verbod tengevolge hebben, dat binnen slachtkringen zij, die niet gevestigd zijn in de desa, alwaar de algemeene slachtplaats is gelegen, practisch niet van de verlaagde belasting kunnen profiteren, tenzij voor elke slacht voor eigen consumptie steeds door gecommitteerden vergunning wordt verleend tot het slachten buiten het abattoir. Bij beenbreuk, zware verwonding of ernstige ziekte zal men, voordat tot slachten wordt overgegaan, het vee vooraf moeten vervoeren naar de desa, waar de eigenaar woont.

De memorie van antwoord op de hierboven aangehaalde, door den volksraad gemaakte bezwaren, tracht deze moeilijkheid te ondervangen door de medewerking in te roepen van de besturen der openbare gemeenschappen. Gedacht is aan een door die besturen verleende vergunning tot het vervoeren van vleesch naar de plaats waar de betrokkene woont. Door deze vergunning zou dan de strafbaarheid van het vervoer worden opgeheven.

Terecht is door den heer Mr. D. H. Ledeboer in Locale Belangen van 1 December 1933 (blz.

355.) opgemerkt, dat de besturen der stadsgemeenten en regentschappen, zonder daartoe bij algemeene verordening de bevoegdheid te hebben erlangd de genoemde „vergunning” niet vermogen te geven, omdat deze een dispensatie inhoudt van het meerbedoelde verbod.

Zelfs, al zou die bevoegdheid in de ordonnantie zijn uitgedrukt, dan nog is het de vraag, of daarmee de moeilijkheid is opgelost,

Het onderwerpelijke verbod heeft immers ten doel den verkoop tegen te gaan. De regentschapsslachtverordeningen nu bepalen, dat na het slachten het vleesch wordt gekeurd, en dat goedgekeurde deelen van het slachtvee worden gemerkt met een stempel. Verkoop van vleesch, niet voorzien van dit merk is verboden. Deze bepaling maakt het vervoersverbod practisch krachteloos, want is het vleesch bereids voorzien van een merk, dan kan men het verkoopen, en is het niet na te gaan, of het al dan niet afkomstig is van vee, waarvoor verlaagde belasting is betaald. Wil men den verkoop tegengaan, dan zal dus een politie-beambte mee moeten gaan met den slachter om toe te zien, dat het vleesch rechtstreeks van het abattoir naar de woonplaats van den eigenaar wordt vervoerd en van daar niet naar elders. Dat dit zijn bezwaren heeft, behoeft geen betoog.

Moet het vleesch dan niet voorzien zijn van een merk? Dit is ten sterkste af te raden. Wanneer de regentschappen die bepaling opnemen in hunne verordeningen, dan zal het gevolg zijn, dat de clandestiene slacht sterk toeneemt. De heilzame werking van de slachtverordeningen op de clandestiene slacht is juist hierin gelegen, dat al het vleesch voorzien moet zijn van een merk. Op verkoop van onafgestempeld vleesch, kennelijk dus afkomstig van clandestiene slacht, staat een geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden of hechtenis van ten hoogste acht dagen, terwijl op clandestiene slacht alleen staat geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden. (Staatsblad 1901 No. 88.)

M. i. moet de oplossing derhalve hierin gezocht worden, dat de stadsgemeenten en regentschappen in hunne slachtverordeningen bepalen, dat vleesch bestemd voor eigen consumptie voorzien moet zijn van een merk, dat afwijkt van het gebruikelijke.

Men krijgt dus het volgende:

- a. verkoop van onafgestempeld vleesch is strafbaar gesteld in de locale verordening;
- b. verkoop van vleesch, voorzien van het niet gebruikelijke merk, dus afkomstig van vee, waarvoor verlaagde belasting is betaald, is strafbaar gesteld in de ordonnantie in Stbl. 1933 No. 352.

Bestaan er tegen opname van vorenvermelde bepaling bezwaren bij de stadsgemeenten en regentschappen? Ik meen van niet. De kosten van aanschaffing van een nieuwen stempel zijn miniem. Vermoedelijk zal het Land wel genegen zijn daarvoor te zorgen, aangezien het per slot van rekening ten goede zal komen aan de slachtbelasting.

Voor desa's *buiten* de slachtkringen is deze kwestie moeilijker op te lossen. Bestrijding van clandestiene slacht aldaar gaat met moeilijkheden gepaard, aangezien een voorschrift volgens hetwelk verkoop van onafgestempeld vleesch verboden is, ontbreekt. Voorts zijn de verkoopters niet verplicht den betrekkelijken slachtbrief over te leggen. De bestaande situatie is nu deze, dat al heeft men de overtuiging, dat er clandestien is geslacht — bijvoorbeeld, wanneer ten kantore van het districtshoofd slechts twee slachtbriefjes zijn afgegeven, terwijl op de pasar zes koeienstaarten worden verkocht — men niet altijd met succes een strafvervolgung kan instellen. Zooals gezegd, het vleesch behoeft niet worden afgestempeld en overlegging van den slachtbrief is niet voorgeschreven. Wanneer de verkoopters verklaren, dat zij het vleesch hebben gekocht van iemand, dien zij niet kennen en liefst op een pasar, dan houdt alles op.

Een middel om de clandestiene slacht effectiever te bestrijden is naar mijn bescheiden meening het in het leven roepen van een bepaling, die zegt, dat verkoop van vleesch gedekt moet zijn door den slachtbrief of een door het districtshoofd gewaarmerkt afschrift daarvan. Wordt dit als een bezwaar gevoeld door de bevolking? Ik geloof van niet. Men behoeft het bewijsje slechts een dag of twee bij zich te hebben, want dan is het vleesch niet meer geschikt voor de consumptie. En wanneer men een pandbrief maandenlang kan bewaren, dan kan men dit bewijsje ook zonder bezwaar een paar dagen in zijn zak hebben.

Voor de slachtbriefjes ten behoeve van vee, dat bestemd is voor eigen consumptie, ware een ander model dan het gebruikelijke vast te stellen.

Keboemen,

R. MARGONO.

VERZEKER U bij de

INDISCHE LLOYD

LAAGSTE PREMIËN

COULANTE SCHADEREGELING

VOLKSRAAD.

Aanvulling Provincie-, Regentschaps- en Stadsgemeenteordonnantie, toezicht uitvoering openbare werken enz.

(onderw. 19 — stuk 2-3 Zitt. 1933-'34,
Ond. 166).

Memorie van Antwoord.

De meening als zou bij de indiening der ontwerp-ordonnantie tot aanvulling der Provincie-, Regentschaps- en Stadsgemeente-ordonnantie (stuk 2A) de invoering van „geheel nieuwe beginselen” en een „koerswijziging” voor oogen hebben bestaan met betrekking tot de staatkundige positie der autonome gemeenschappen, vindt geen steun in hetgeen terzake is uiteengezet in de Memorie van Toelichting noch in de bestaande organieke wetgeving.

Aangezien op dit punt een misverstand blijkt te zijn gerezen, wordt gaarne een verduidelijking gegeven van de beweegredenen welke tot de indiening van bedoelde ontwerpen hebben geleid. Reeds is er op gewezen, dat het op zich zelf gewenscht is der Regeering de bevoegdheid te geven tot het stellen van algemeene richtlijnen en tot ingrijpen in het beleid der locale gemeenschappen, wanneer dit noodig mocht zijn, en voorts op de wenschelijkheid om bij belangrijke onderwerpen als irrigatie, onderwijs en personeelspolitiek — aan welke opsomming nog verschillende andere onderdeelen van Staatszorg zouden kunnen worden toegevoegd, waarin de bemoeiingen der locale Overheden hoe langer hoe meer worden betrokken — eenheid met de richtlijnen der Centrale Overheid te verzekeren. De Regeering onderschrijft deze meening ten volle. Het scheppen van zoodanige waarborgen kan nimmer inbreuk maken op de doelstelling van de decentralisatie, welke — als in het verslag terecht is gezegd, — „de behartiging door en naar het inzicht van plaatselijke organen” omvat. Nimmer heeft de wetgever echter met deze doelstelling beoogd, dat deze plaatselijke behartiging ook maar op eenigerlei wijze afbreuk zou mogen doen aan hetgeen uit een oogpunt van algemeen belang wenschelijk en noodzakelijk te achten is.

De waarborgen die de wetgever daartegen schiep, zijn blijkbaar geenszins belichaamd in een toezichtsfiguur, welke slechts dient om botsing van de locale belangenbehartiging met het algemeen belang te voorkomen. De figuur van het Regeeringstoezicht in de organieke wet werkt preventief en repressief, doch in beide gevallen heeft het toezicht een positieve zijde; immers zoo noodig kunnen tot uitdrukking worden gebracht de richtlijnen, welke het Centraal Gezag

bij de uitvoering van haar taak door de lokale Overheid wensch in acht genomen te zien. Een toezicht dat alleen negatief werkt, kan nimmer het resultaat hebben, dat daarvan in het algemeen maatschappelijk belang mag worden verwacht en geëischt.

Te zwaarder weegt deze eisch in het Indische Staatsbestel, waar, zooals in de Memorie van Toelichting (4de lid) reeds is uiteengezet, na een periode van volkomen centralisatie een stelsel van locale differentiatie in het leven is geroepen, eene differentiatie, welke belangrijke wijzigingen heeft te weeg gebracht in de structuur van het centraal organisme, dat tot dusver diezelfde belangen behartigde.

De reeds overgedragen en nog over te dragen onderdeelen van Staatszorg vertegenwoordigen een materieel belang van de eerste orde. Hetgeen te dien aanzien reeds door het Land aan lagere rechtsgemeenschappen werd overgedragen betee- kent een kapitaal aan publiek eigendom ter waarde van vele tientallen millioenen guldens; iedere nieuwe taakoverdracht vermeerderd deze waarde. Ook hetgeen de rechtsgemeenschappen zelf aan nieuwe werken tot stand brengen belast de openbare middelen van het Land, hetzij direct door financiering uit tegemoetkomingen ten laste van de landsbegroting, hetzij indirect, door een aan de taak dier rechtsgemeenschappen aangepaste afstand van belastinggebied. In dit licht gezien moet de reeds van den aanvang af bestaande behoefte tot het geven van de in het algemeen belang noodzakelijke richtlijnen wel scherp worden gevoeld. Zal de algemeene verantwoordelijkheid van het Centraal Gezag niet ten deele tot een fictie worden, dan zal in ieder geval aan dat gezag de bevoegdheid niet mogen worden ontzegd om zelfstandig kennis te nemen ook van den stand van deze materiele belangen en de behartiging daarvan.

Dit desideratum komt in de huidige wetgeving niet voldoende tot zijn recht. De voorgestelde bepalingen tot invoering van een inlichtings- en adviesplicht, zoomede van een recht van enquête nu beoogen deze lacune aan te vullen. Door deze bevoegdheden wordt de Regeering in staat gesteld zich zoo volledig mogelijk ten aanzien van een bepaald onderwerp van locale Overheidszorg te oriënteren en Zij zal op die wijze in staat zijn zoo noodig en op betere wijze dan thans mogelijk is, de door het algemeen belang geboden richtlijnen uit te stippelen.

Op welke wijze deze leiding tot uitvoering zal worden gebracht, vindt geen regeling in het voorgeliggend ontwerp, aangezien aangenomen wordt dat de bestaande wetgeving daartoe reeds voldoende middelen ten dienste stelt. Het behoeft overigens geen betoog dat, zooals verscheidene leden als

wenschelijk hebben bepleit, de leiding der Regeering zich zal beperken tot zaken van groot belang en dat advies- en inlichtingsplicht, zoomede recht van plaatselijk onderzoek niet permanent, maar alleen incidenteel ingeschakeld zullen worden.

De vrees dat de invoering der voorgestelde regeling een intensivering van het toezicht gepaard gaande met de instelling van een omvangrijk centraal inspectie-apparaat tot gevolg zal hebben, vindt in den opzet der voorziening geen steun en ligt trouwens ook niet in de bedoeling. Het tegendeel is het geval. Juist de waarborgen welke door invoering dier regelen voor een deugdelijk normaal toezicht zullen worden geschapen, maken het mogelijk af te zien om bij afzonderlijke ordonnanties met betrekking tot overgedragen of als nog over te dragen onderdeelen van Overheidszorg, gedetailleerde toezichtsregelingen vast te stellen.

Hierom ook is afgezien van het aanvankelijk voornemen om een ontwerp-ordonnantie betreffende het toezicht en oppertoezicht op openbare werken van openbare gemeenschappen in te dienen, strekkende tot vervanging van het bij Kabinetschrijven van 11 Juni 1929 No. 28 teruggenomen ontwerp. Om dezelfde redenen wordt bij de in bewerking zijnde overdrachtsordonnanties rekening gehouden met de thans in de organieke ordonnanties voorgestelde toezichtsfiguur.

De indiening van de voorliggende ontwerp-ordonnanties heeft daarom juist deze principieele beteekenis dat de Regeering, op grond van de bevredigende ervaring tot dusverre met betrekking tot taakverrichting door openbare gemeenschappen opgedaan, in stede van het tot dusverre gevolgde systeem om taakoverdrachten afhankelijk te stellen van bijzondere, vaak tot detailbemoeienis aanleiding gevende toezichtsregelen, te volstaan met de hanteering van de normale in de organieke ordonnanties omschreven toezichts- en hooger toezichtsbevoegdheden, met inachtneming van de onderwerpelijke aanvullingen.

Volgt uit het vorenstaande dat de onderwerpelijke aanvulling van de organieke ordonnanties een algemeene strekking heeft en niet berust op gevallen, welke zich in de practijk zouden hebben voorgedaan, evenzoo moge thans duidelijk blijken dat het niet in de bedoeling ligt het toezicht en hooger toezicht op openbare gemeenschappen te verscherpen. Ook de vrees dat desniettegenstaande de toepassing der voorgestelde regeling in de practijk zal ontaarden in een al te intensieve centrale bemoeienis, is niet gegrond. Immers, de ontwerp-ordonnantie houdt waarborgen in, opdat niet tegen de bedoeling in het gevreesde misbruik zal ontstaan.

Zoo zal — nieuwe artikelen 78, lid 3 der Pro-

vincie-ordonnantie, 71, lid 2 der Regentschapsordonnantie en 88, lid 2 der Stadsgemeente-ordonnantie — geen onderzoek naar medebesturende taakverrichting kunnen worden ingesteld anders dan in opdracht van den Gouverneur-Generaal. De redactie dezer bepalingen is opzettelijk zoodanig gekozen dat — anders bijvoorbeeld dan bij den inlichtings- en adviesplicht — geen algemeene machtiging tot het houden van deze enquêtes mogelijk zal zijn.

Hetzelfde is het geval — nieuwe artikelen 136ter Provincie-ordonnantie, 132ter Regentschapsordonnantie en 151ter Stadsgemeente-ordonnantie — bij enquêtes in huishoudelijke aangelegenheden. Daarvoor is voor elk afzonderlijk geval een opdracht van den Gouverneur-Generaal voorgeschreven. Dat deze enquêtes slechts in werkelijk sprekende gevallen zullen worden gehouden, wordt bovendien nogmaals gewaarborgd door het voorschrift dat zij slechts mogen worden bevolen bij een met redenen omkleed besluit, het betrokken College van dagelijksch bestuur gehoord en na raadpleging van den Raad van Nederlandsch-Indië.

Ten slotte kunnen — nieuwe artikelen 136bis Provincie-ordonnantie, 131bis Regentschapsordonnantie 151 bis Stadsgemeente-ordonnantie — geen inlichtingen noch adviezen worden gevraagd dan op verzoek van of vanwege den Gouverneur-Generaal. De woorden „op verzoek vanwege” maken het mogelijk dat de Landvoogd deze bevoegdheid delegeert en zulks niet alleen voor op zichzelf staande gevallen doch ook in het algemeen.

Uit de nieuwe artikelen 71, lid 3, en 132ter der Regentschapsordonnantie, zoomede 88, lid 3 en 151ter der Stadsgemeente-ordonnantie blijkt tenslotte dat als regel voorop wordt gesteld dat enquêtes met betrekking tot Regentschappen en Stadsgemeenten, door de Colleges van Gedeputeerden zullen worden ingesteld. Uitbreiding van het Centraal toezichtsapparaat is hiervoor dus niet noodzakelijk. Evenmin zal dit het geval zijn met betrekking tot enquêtes van provinciale aangelegenheden. Dit ligt reeds vanzelf besloten in den geheelen opzet der voorgestelde regeling, die deze enquêtes slechts in sprekende gevallen mogelijk willen maken.

Artikel 1.

Het wordt juist geacht en in overeenstemming met de bestaande systematiek, de voorgestelde op de uitoefening van het medebestuur betrekking hebbende bepalingen op te nemen in artikel 78 der Provincie-ordonnantie en niet onder het hoofdstuk handelende over het hooger toezicht. De aandacht zij in dit verband gevestigd op het bestaande lid 3 van artikel 78, waarbij aan den Gouverneur en den Gouverneur-Generaal de bevoegdheid wordt gegeven bij niet, of niet behoort-

lijke verleening van de gevorderde medewerking, daarin zelfstandig te voorzien. Het zou overigens niet in het belang van een overzichtelijken wets-tekst zijn de bepalingen betreffende het medebestuur over verspreid liggende artikelen te verdeelen.

Met betrekking tot het verband tusschen de nieuwe artikelen 78, 136bis en 136ter Provincie-ordonnantie kan het navolgende worden opgemerkt. Artikel 78, lid 3 (nieuw) slaat op enquêtes in medebestuur, artikel 136ter (nieuw) Provincie-ordonnantie op enquêtes in autonomie. Daarentegen is met „alle aangelegenheden de Provincie betreffende” in artikel 136bis (nieuw) Provincie-ordonnantie bedoeld een inlichtings- en adviesplicht vast te stellen zoowel betreffende autonomie als medebestuur. Inderdaad kan het recht van enquête worden beschouwd als een complement op den inlichtings- en adviesplicht. De nieuwe artikelen 78 lid 3, en 136ter Provincie-ordonnantie zijn in zekeren zin sancties op nalatigheid in het nakomen van den inlichtings- en adviesplicht bedoeld in het nieuwe artikel 136bis Provincie-ordonnantie, doch hebben zooals duidelijk is een eigen beteekenis.

Tegenover het recht van enquête is geen verplichting der provinciale (stadsgemeente- en regentschaps-) besturen gesteld tot medewerking aan bedoeld onderzoek, omdat geen rekening dient te worden gehouden met het ondenkbare geval, dat deze besturen zich tegen de toepassing van een wettelijk toegekende bevoegdheid zouden verzetten of zelfs aan die toepassing niet alle medewerking zouden verleen.

In dit verband zij er overigens, zij het wellicht ten overvloede, op gewezen, dat eventueel verzet tegen de ambtenaren welke met dit onderzoek zijn belast strafbaar zoude zijn krachtens artikel 212 van het Wetboek van Strafrecht.

De opmerking dat artikel 78 der Provincie-ordonnantie slechts slaat op medebestuur van Gedeputeerden berust op een misverstaand, aangezien lid 1 sub a van dat artikel ook voorziet in de mogelijkheid den raad een taak in medebestuur op te dragen. Het recht van enquête zal derhalve, waar het nieuwe lid 3 in het algemeen verwijst naar de uitoefening van het medebestuur als bedoeld in het eerste lid mede betrekking hebben op uitvoering in medebestuur door den provincialen raad.

De term „op verzoek vanwege den Gouverneur-Generaal” in artikel 136bis Provincie-ordonnantie impliceert niet dat een verzoek door bijvoorbeeld een Departementsdirecteur ipso jure wordt geacht van den Landvoogd te emaneeren. Zooals reeds eerder is opgemerkt, behoort voor elk verzoek door anderen dan den Gouverneur-Generaal zelf gedaan, tevoren de instemming van

den Landvoogd te zijn verkregen, hetzij voor een bepaald geval of groep van gevallen, hetzij in het algemeen.

Artikel 2 en 3.

Verwezen moge worden naar de hiervoren onder artikel 1 gegeven uiteenzetting.

B. Opmerkingen betreffende de ontwerp-ordonnantie stuk 2/B.

In de ontwerp-ordonnantie betreffende het toezicht op de uitvoering van openbare werken van openbare gemeenschappen waarvoor van Landswege subsidie is verleend (stuk 2/B) en betreffende de uitvoering van burgerlijke landswerken door openbare gemeenschappen (stuk 2/C) worden onderscheidenlijk principieel verschillende zaken geregeld. Eerstbedoeld ontwerp heeft betrekking op locale werken, het tweede op landswerken. Regeling van deze onderscheiden stof in één ontwerp-ordonnantie is daarom ongewenscht.

Het toezicht op de uitvoering van gesubsidieerde locale werken, d.w.z. dus die werken van openbare gemeenschappen, die met financieelen steun van den Lande worden tot stand gebracht, geschiedt thans in hoofdzaak op de wijze aangegeven in het hierbijgevoegd tot de locale besturen gericht rondschrijven van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van respectievelijk 27 Maart en 14 December 1933 No. Dec. 84/5/18 en Dec. 84/11/18.

Om voor de hand liggende redenen kan met deze onderhandsche toezichtsregeling welke slechts een incidenteele voorziening geeft, niet worden volstaan; voor het treffen van een wettelijke regeling is thans het geëigend tijdstip aangebroken. Naast de aanvullende voorzieningen van de organieke ordonnantie (zie ontwerp-ordonnantie stuk 2/A) is een afzonderlijke toezichtsregeling aansluitende op de terzake bestaande praktijk vereischt voor de gesubsidieerde locale werken. Meerdere kosten zal de regeling niet met zich brengen, omdat zooals reeds is medegedeeld, de bestaande toestand practisch geen verandering van beteekenis ondergaat.

De meening, dat de autonome gemeenschappen meer dan voorheen aangewezen zullen zijn op geldelijken steun van den Lande, is slechts in zoverre juist, dat de algeheele overdracht van de zorg voor de irrigatie aan de provincies meebrengt dat de landswerken op dit gebied voortaan worden provinciale werken, voor de uitvoering waarvan de provincies 's Lands financieelen steun zullen kunnen inroepen v.z.v. de ressorten niet bij machte zullen zijn deze werken op eigen kosten tot stand te brengen. Aan het bezwaar dat de financieele capaciteit der provincies onder de hui-

dige omstandigheden daarop uiteraard niet berekend is, wordt tegemoet gekomen door het openstellen van de mogelijkheid van subsidieering, waartoe een afzonderlijke post op de begroting zal worden uitgetrokken. Overigens moge terzake worden verwezen naar Memorie van Toelichting op de ontwerp-ordonnantie tot wijziging der provinciale Instellingsordonnanties aan den Volksraad ter overweging aangeboden bij Kabinetsbrief van 12 Juli 1934 No. 15, waarin de juiste beteekenis van de hierbedoelde taakverruiming der provincies is uiteengezet.

Uit deze toelichting blijkt dat en waarom het niet in de rede zou liggen het criterium van het hooger toezicht in de doelmatigheid der werken te zoeken, gesteld dat dit op zich zelf mogelijk zou zijn.

Artikel 1.

De ontwerp-toezichtsordonnantie op gesubsidieerde locale werken (zie de nota van wijzigingen) heeft op enkele punten een omwerking ondergaan, waardoor terzake misverstand wordt voorkomen en de regeling aan praktische bruikbaarheid wint.

De oude tekst van het ontwerp schept n.l. het misverstand, als zou de goedkeuring der projecten eerst na subsidieverleening plaats vinden. Uiteraard is dit niet het geval, omdat de voorafgaande beoordeeling der projecten een van de factoren is, waarop de beslissing omtrent het verleenen der subsidie, met de daaraan verbonden al of niet goedkeuring van het project, wordt gegrond.

Voorts wordt het organisch juist geacht en in overeenstemming met de ten deze gevolgde praktijk de Colleges van Gedeputeerden rechtstreeks als technische adviseerende instanties met betrekking tot subsidiewerken van Regentschappen en Stadsgemeenten in te schakelen en meer naar den voorgrond te brengen.

Mede in verband met de organische inschakeling van de provinciale waterstaatsdiensten in het toezicht op de gesubsidieerde werken der lagere gemeenschappen, wordt het stellen van een minimumgrens voor het toezicht niet noodig geacht.

Opgemerkt worde voorts dat de vrees voor onnoodigen en kostbaren administratieven omslag met betrekking tot subsidiewerken van geringen omvang niet behoeft te bestaan aangezien voor dergelijke werken als regel geen subsidie wordt verleend. Het beginsel dient evenwel te worden gesteld dat voor elke Landsuitgave aan subsidiewerken de waarborg aanwezig moet zijn dat het te besteden geld ten volle verantwoord is in verband met de beteekenis van het te entameeren werk en in de juiste verhouding daarmede staat.

Artikel 2 van het nieuwe ontwerp is overeen-

komstig de suggestie in het Afdeelvingsverslag geredigeerd (zie de nota van wijzigingen).

C. Opmerkingen betreffende de ontwerp-ordonnantie stuk 2C.

Verwezen moge in de eerste plaats worden naar het hiervoren opgemerkte met betrekking tot de ontwerp-ordonnantie stuk 2B.

Artikel 2.

In de Memorie van Toelichting is medegedeeld, dat de betrokken gemeenschappen als regel iets op het in lid 2 bedoeld bedrag zullen overhouden. Met betrekking tot lid 2 en lid 3 kan voorts worden opgemerkt dat indien het jaarlijks toe te leggen bedrag onvoldoende blijkt te zijn, dat bedrag voor een volgend jaar kan worden verhoogd, terwijl indien dit niet mogelijk blijkt te zijn, de uitvoering in een vertraagd tempo zal moeten plaats vinden. Vrees voor benadeeling der betrokken gemeenschappen behoeft derhalve niet te bestaan. De in het algemeen gevorderde indiening van projecten, begrotingen en bestekken beperkt overigens de mogelijkheid tot een minimum, dat de ramingen van de uitgetrokken bedragen te klein zullen zijn.

Artikel 7.

De beperking van den administratieven omslag bij de uitvoering van burgerlijke landswerken heeft de volle aandacht der Regeering gelijk trouwens uit de Memorie van Toelichting reeds duidelijk blijkt. Gewezen wordt op de toepasselijkverklaring van artikel 2, lid 2, op kleine nieuwe werkjes waarvan de kosten een bepaald bedrag (te stellen op f 500) niet te boven gaan en op het voornemen om in de regeeringsverordening bedoeld in artikel 7, lid 4, alle werken op te nemen waarvan de kosten niet meer dan f 10.000 bedragen, zoomede, ongeacht het bedrag, werken waarvoor normaalprojecten zijn vastgesteld.

Artikel 10.

Met de meening dat aansprakelijkheid voor schade voortvloeiende uit tekortkomingen of verzuimen bij de uitvoering, ook zonder uitdrukkelijke bepaling, reeds bestaat, stemt de Regeering in.

Waar verwacht mag worden dat dergelijke aansprakelijkstellingen tot de groote uitzonderingen zullen behooren is er bij nadere overweging geen bezwaar tegen het artikel te laten vervallen (zie nota van wijzigingen).

Artikel 11.

Zie de nota van wijzigingen.

Nota van wijzigingen.

Stuk 3.

In de ontwerp-ordonnantie betreffende het toezicht op de uitvoering van openbare werken van openbare gemeenschappen, waarvoor van Landswege subsidie is verleend (Bijlagen Handelingen Volksraad, Zittingsjaar 1933/1934 Ond. 166 — Stuk 2B) worden de navolgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

A. De leden 1, 2 en 3 van artikel 1 worden gelezen als volgt:

„(1) Ten behoeve van de uitvoering van openbare werken van openbare gemeenschappen kan door den Gouverneur-Generaal ten laste van de landsbegroting subsidie worden verleend.

(2) De ontwerpen, begrotingen, werkplannen en bestekken van de in het voorgaand lid bedoelde openbare werken, waarvoor een subsidie wordt aangevraagd, worden vooraf onderworpen:

- a. voor zoover betreft werken van een provincie of een lokaal ressort, aan de beoordeeling van een door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen Departementshoofd;
- b. voor zoover betreft werken van een regentschap of een stadsgemeente, aan de beoordeeling van het College van Gedeputeerden van de betrokken provincie, behoudens het oordeel van een door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen Departementshoofd.

(3) Met inachtneming zooveel mogelijk van het beginsel dat openbare aanbesteding moet plaats hebben, geschiedt de uitvoering van zoodanige werken overeenkomstig de door den Gouverneur-Generaal goedgekeurde ontwerpen en werkplannen, waarin geen wijzigingen mogen worden aangebracht dan nadat daarop een nadere goedkeuring is verkregen overeenkomstig door den Gouverneur-Generaal te stellen regelen.”

B. In lid 5, sub a, wordt in plaats van „eerste lid” gelezen „tweede lid sub a”; in de slotalinea van lid 5 wordt in plaats van „in het eerste lid bedoeld” gelezen „betrokken”.

C. Artikel 2 wordt gelezen als volgt:

„Deze ordonnantie treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.”

In de ontwerp-ordonnantie betreffende de uitvoering van burgerlijke landswerken door openbare gemeenschappen (Bijlagen Handelingen Volksraad, Zittingsjaar 1933/1934 — Ond. 166 — Stuk 2C) wordt de navolgende wijziging aangebracht:

A. Artikel 10 vervalt.

B. Artikel 11 wordt genummerd artikel 10 en wordt gelezen als volgt:

„Deze ordonnantie treedt in werking met ingang van den dag, na dien harer afkondiging.”

Toelichting.

Verwezen wordt naar de Memorie van Antwoord op het Afdeelvingsverslag nopens bovenbedoelde ontwerp-ordonnanties (Bijlagen Handelingen Volksraad, Zittingsjaar 1934/1935 — Ond. 19 — Stuk 1).

Verslag Algemeene Rekenkamer 1933 (onderw. 3. stuk 3.)

Locale gebiedsdeelen.

Ad § 157. Afschaffing van de contrôle op de begrootingsrekeningen van locale ressorten.

De Commissie erkent — in het bijzonder na lezing van den zeer belangrijken brief der Kamer aan den Gouverneur-Generaal van 7 Maart 1933 No. 1694 naar aanleiding van de bezuinigingsvoorstellen der begrootingscommissie — de bezwaren der Kamer tegen handhaving van de hier bedoelde contrôle. Zij kan zich met de liquidatie der contrôle-werkzaamheden met ingang van 1 Januari 1934, vooruitlopende op de noodzakelijke wijziging der Indische staatsregeling alleen dan vereenigen als zoo spoedig mogelijk de wettelijke voorziening plaats heeft.

DECENTRALIANA.

De Overheid en de Lichttarieven.

Zoowel door de Aniem als het Gebeo en, in mindere mate, door de Ned.-Ind. Gasmaatschappij worden, dank zij de lichttarieven, ook thans nog winsten gemaakt welke — aldus de *Locomotief* — in dezen tijd als abnormaal moeten worden gekwalificeerd.

Het is zeker niet noodig dat het met alle bedrijven slecht gaat. . . . integendeel, en vooral het zakenleven heeft den stimulans welke in het maken van ordentelijke winsten is gelegen, zeer noodig.

In casu zijn er twee factoren welke de bizondere aandacht voor deze winsten vragen:

1e. het gaat hier om licht, dat in het dagelijksch leven volstrekt onmisbaar is;

2e. de hierboven genoemde concerns hebben in de steden waar zij werken, een uit de hun verleende concessies voortkomend monopolie.

Factoren van concurrentie en vervanging door andere verlichtingsmiddelen zijn hier practisch uitgeschakeld: de Overheid, of de voor deze in de plaats tredende plaatselijke organen, schiepen aldus voor deze concerns de voorwaarden voor het maken van winsten. Dit doet natuurlijk niets af aan het feit dat die concerns zoowel technisch als administratief uitstekend zijn en worden geleid,

Men dient, wanneer men het heeft over hun

lichttarieven — en uitsluitend deze regardeeren de gemeenschap — in het oog te houden dat de Overheid hun bedrijven soms onnoodig kostbaar heeft gemaakt.

De dienst Waterkracht en Electriciteit heeft indertijd, door het stellen van onnoodig zware eischen aan de onder zijn toezicht staande bedrijven, zeker niet meegewerkt aan het op laag peil houden hunner bedrijfskosten.

Niettemin, het is een psychologische fout dat zij, door miskenning der stemming onder het publiek, de tarieven handhaven op zoodanig peil dat zij er winsten mee kunnen maken welke in in dezen tijd eene uiterst zwaar getroffen gemeenschap prikkelen tot protest . . . en de Overheid tot ingrijpen.

Dit geldt vooral voor steden waar de verlichtingsmaatschappijen de z.g. „starre” concessies hebben. Voor wat de Aniem betreft denke men aan Soerabaia, Semarang; Malang, enz., in tegenstelling met Jogja waar de concessies ietwat meer aangrijpingspunten voor de Overheid aanbieden, en de andere steden waar de voorgeschreven periodieke herziening der tarieven de Overheid gelegenheid tot ingrijpen gaf en geeft. Men denke in dit verband aan het voorgevallene te Pekalongan.

In dit stadje verlaagde de regeering de tarieven, hoewel uit de boeken kan blijken dat de Aniem met dit harer bedrijven geen winst maakt.

In den Volksraad hebben enkele leden tegen de te hooge lichttarieven gesproken, waarop de regeering heeft geantwoord: dat zij zich met die opmerkingen „zeer wel kan vereenigen”.

Verder zeide de regeeringsgemachtigde voor V. en W. (dr. Van Buuren) het volgende:

„Ik moge hier, tevens in antwoord op hetgeen terzake is opgemerkt door het geachte lid den heer Smith, herhalen, dat de regeering alle haar ten dienste staande middelen zal aanwenden om tot tariefsverlaging te komen, zonder daarbij een billijk te achten rentabiliteit van het in de bedrijven aanwezige werkzame kapitaal uit te sluiten.

De heer Van Holst Pellekaan heeft terecht erop gewezen, dat in het geval van het electriciteitsbedrijf te Batavia — en in dezelfde omstandigheden verkeerden de Aniembedrijven te Semarang, Salatiga, Soerabaia, Malang en Pasoeroean — de betrokken gemeenteraad aan de concessievoorwaarden geen bevoegdheid kan ontleenen om een tariefsverlaging te vorderen. Een dergelijke bevoegdheid is in genoemde voorwaarden evenmin aan de regeering voorbehouden. Wel heeft zich het departement van Verkeer en Waterstaat tot de Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij gewend ter verkrijging van een vrijwillige tariefsverlaging; terzake wordt op het oogenblik gedachtenwisseling gevoerd.

Indien langs dezen weg onvoldoende resultaat mocht worden bereikt, zullen bijzondere maatregelen als waarop door genoemd geacht lid, en ook door den heer Van Baalen, gedoeld wordt, in overweging genomen kunnen worden."

Naar aanleiding hiervan werd er elders op gewezen dat de betrokken maatschappijen vrijwel alleen in de groote steden goede winst maken, en in kleine plaatsen, het z. g. platteland, niet. Gaat de regeering derhalve, evenals te Pekalongan het geval was, de tarieven in plaatsen waar weinig of geen winst wordt gemaakt, verlagen, dan maakt zij de kans geringer dat die concerns in de groote steden niet (vrijwillig) tot tariefsverlaging overgaan.

Opmerkingen van dezen aard vereischen echter eenige toelichting.

In de eerste plaats deze;

Indië maakt thans het vierde malaise-jaar door. Men kan van meening verschillen ten aanzien der vraag: of zich reeds enkele lichtpunten aan den horizon afteekenen, wel wordt vrij algemeen gedacht dat wij het diepste punt hebben bereikt.

De lichtmaatschappijen — wij spreken in het algemeen — hebben dus volop tijd gehad vrijwillig tot verlaging over te gaan in de concessiegebieden waar de Overheid ze niet kon dwingen. Indien de bedoeling had voorgezeten, naast de belangen van het eigen concern, ook die der klanten te dienen waaraan deze concerns toch hun bestaan danken, hadden zij ongetwijfeld in de welhaast afgeloopen vier jaren voldoende gelegenheid gehad, tot eene tariefsverlaging over te gaan. Dat zij dit niet deden bewijst alleen dat zij het niet wilden doen.

Het lijkt dan wel zeer optimistisch, de mogelijkheid dier vier jaren achtereen verzuimde verlaging te stellen tegenover de door de regeering afgedwongen verlaging in steden waar geen of weinig winst wordt gemaakt, als te Pekalongan.

Wij meenen thans het volgende te kunnen schrijven.

Tegenover de concessies in de meeste groote steden staat de regeering vrijwel machteloos, als gevolg der concessie-voorwaarden. Als regel stellen die: dat voor verhooging der tarieven de instemming van den gemeenteraad noodig is: van verlaging wordt niet gesproken.

Aan naasting — na tien jaren mogelijk — kan niet worden gedacht; ook al was daarvoor geld aanwezig, dan nog zou het geen aanbeveling verdienen, nog meer overheidsbedrijven te beginnen.

De regeering, machteloos staande tegenover de concessies in de meeste groote steden, kan wel ingrijpen in plaatsen met soepeler concessies, en het ligt voor de hand dat zij dit doet, en zal blijven doen.

Dit is zeker niet de meest elegante strijdwijze tegen de lichtmaatschappijen, doch de keuze van wapens en methoden is hier niet aan de Overheid; en het moet dan worden toegejuicht dat ook zij in de door monopolie krachtige linie tegenover haar, zoekt naar de lijn van den geringsten wederstand en daàr treft. Hiermee bewijst zij althans een deel van het publiek een dienst.

Mochten de concerns der groote steden, naar aanleiding hiervan, niet genegen zijn tot tariefsverlaging, dan bestaat alle kans dat zij daartoe zullen worden gedwongen door crisisordonnantie.

De Overheid heeft in dezen tijd het recht tot de vaststelling van maximum-prijzen, en zij heeft reeds veel te lang de toepassing van dezen maatregel uitgesteld. Rijst, thee, suiker, rubber . . . het valt alles binnen de grenzen der regeeringsbemoeyenis, doch een zoo onmisbaar element in het leven als licht is tot dusver volkomen aan hare aandacht ontsnapt.

Deze fout behoort zoo spoedig mogelijk te worden hersteld. Natuurlijk mag de rentabiliteit dier bedrijven niet worden aangetast; men late hun eene behoorlijke winst en make alleen een einde aan de tarieven welke, met inachtneming van dit beginsel, in dezen tijd te hoog moeten worden geacht.

Het ligt voor de hand dat de regeering zulke maatregelen eerst toepast na grondig administratief onderzoek door deskundigen, en daarbij zal dan wel blijken welke vermindering mogelijk is, en wàar deze kan worden toegepast.

Op de toepassing van crisismaatregelen onder de hierboven aangeduide omstandigheden dient met kracht te worden aangedrongen.

Geen belastingplaatje, geen fiets.

Bij de behandeling van de begroting 1934 der gemeente Batavia is door een van de raadsleden de aandacht gevestigd op de wijze van heffing der rijwiabelasting in de gemeente Makassar, zulks naar aanleiding van de hier ter stede telkenmale geuite klachten omtrent de herhaaldelijk voorkomende diefstallen van rijwielplaatjes: B. en W. hebben zich ter verkrijging van de noodige iulichtinge omtrent de wijze en de resultaten van de rijwielbelastingheffing volgens het systeem van Makassar gewend tot het gemeentebestuur aldaar. hetwelk in het kort het volgende mededeelde.

In bedoelde gemeente bestaan de belastingmerken uit transparanten, welke op de balhoofsbuis met een weinig schellak worden bevestigd. Deze wijze van bevestiging is zeer eenvoudig en kost weinig tijd. De kosten er van zullen ongeveer 3 cent per stuk bedragen. Deze werkwijze wordt in Makassar reeds enkele jaren gevolgd en

voldoet uitstekend. Het is te verwachten, dat als deze methode hier ingevoerd zal worden het aantal dieftallen van belastingmerken practisch tot nul zal dalen. Het gevolg hiervan zal tevens zijn, dat een strengere contrôle op het voeren van de belastingmerken zal kunnen worden gehouden, aangezien dan niemand meer met kans op vrij-spraak of het verkrijgen van slechts een lichte straf voor den rechter zal kunnen aanvoeren dat zijn merk is ontvreemd.

Het komt B. en W. zeer gewenscht voor om deze regeling voor Batavia in te voeren, althans daarmede voor den tijd van een jaar een proef te nemen.

B. en W. achten het ook wenschelijk om ter bestrijding van de thans nog veelvuldig voorkomende gevallen van rijden zonder belastingmerk naast de bestaande hoofdstraf van één maand hechtenis of geldboete van ten hoogsten één honderd gulden in te voeren de bijkomende straf van verbeurdverklaring van het rijwiel, zooals deze ook in Holland bestaat. Daardoor zal het bij ontdekking op heeterdaad — hetgeen hierbij uiteraard steeds het geval zal zijn — inbeslageming van het rijwiel kunnen plaats hebben, hetgeen een meer afschrikwekkende werking aan de straf zal geven. Ten gevolge hiervan zal overtreding, naar B. en W. vermoeden, minder voorkomen.

Invordering in Nederland van aan Indische autonome gemeenschappen verschuldigde belasting.

De Vertegenwoordiger van den Nederlandsch-Indischen Belastingdienst in Nederland deelde mede, dat de verzoeken om invordering in Nederland van belastingen, verschuldigd aan Indische openbare gemeenschappen, zeer veel werkzaamheden en administratieven omslag met zich meebrengen, hetgeen mede met het oog op de personeelsbezetting van het bureau van genoemden Vertegenwoordiger dient te worden beperkt.

In verband hiermede kunnen verzoeken om invordering van locale belastingen in Nederland niet meer in behandeling worden genomen, wanneer de kosten der invordering meer zouden bedragen dan het in te vorderen bedrag, hetgeen in het algemeen het geval is wanneer de in te vorderen belastingsschuld minder dan f 20.— bedraagt.

Ten einde verzoeken om invordering van locale belastingen in Nederland tot het strikt noodzakelijke te beperken, moge ik Uw College uitnoodigen te bevorderen, dat maatregelen worden getroffen, die er toe kunnen leiden, dat de verschuldigde belasting zooveel mogelijk vóór het vertrek van den belastingplichtige wordt inge-
voerd en dat, wanneer zulks in bijzondere gevallen niet mogelijk blijkt, geen invordering in Nederland wordt gevraagd, voordat de ontheffing wegens vertrek, desnoods ambtshalve, is verleend.

Indien de betreffende belastingverordeningen zich tegen het nemen dier maatregelen verzetten, zou het aanbeveling verdienen deze zooveel noodig te wijzigen.

In de practijk is gebleken, dat de door den Hoofdinspecteur van Financiën bij besluit van 28 Juli 1932 No. O. 32/156/9 (V. van V. No. 326) vastgestelde „Voorschriften voor de invordering buiten Nederlandsch-Indië van h.t.l. verschuldigde belastingen”, waarvan een exemplaar hiernevens gaat, uitstekend voldaan. Het verdient daarom aanbeveling, dat de besturen der openbare gemeenschappen soortgelijke voorschriften vaststellen.

De Vertegenwoordiger van den Nederlandsch-Indischen Belastingdienst in Nederland doet er voorts nog de aandacht op vestigen, dat ter vereenvoudiging van de administratie, bij verzoeken om invordering van locale belastingen in Nederland voor elken belastingplichtige een aanvraag in tweevoud ware in te dienen en de gezamenlijk ingezonden aanvragen waren te vermelden in een aan meergenoemden Vertegenwoordiger te zenden inventaris zonder geleidebrief, met aanduiding van datum en nummer van den inventaris en het volgnummer op beide exemplaren der aanvragen. Ook voor den belastingplichtige bestemde mededeelingen waren in tweevoud bij te voegen.

Voor verzoeken om invordering van locale belastingen in Nederland is tusschenkomst van het Hoofdkantoor van den Dienst der Belastingen niet vereischt; zij kunnen op de bovenaangegeven wijze rechtstreeks aan meergenoemden Vertegenwoordiger worden gericht.

Teneinde het tijdroovend onderzoek naar de adressen van de betrokken belastingplichtigen in Nederland zooveel mogelijk te voorkomen, verdient het aanbeveling, dat vóór de verzending der aanvragen in Indië getracht wordt de adressen in Europa op te sporen.

Tenslotte verzoekt de Vertegenwoordiger der Nederlandsch-Indischen Belastingdienst ter beperking van de correspondentie, het vragen van informaties omtrent de resultaten van de verzoeken om invordering — bijzondere gevallen daargelaten — achterwege te laten. Zijnerzijds zullen de invorderingsaanvragen, waarmede niet zelden geruime tijd gemoeid is, met de noodige voortvarendheid worden behandeld.

(Rondschrijven Dir. B. B. 6 Aug. 1934 Dec. 102a/2/23 gericht aan de Besturen der Provincies, Stads Gemeenten, Regentschappen en Locale Ressen).

ADMINISTRATIEVE JURIS- PRUDENTIE

134. B.G.S. ddo. 27 Augustus 1934 No 2115/A.

Een door een locale gemeenschap uitgevaardigd verbod tot het inzamelen van schildpadeieren en tot het vangen en dooden van schildpadden teneinde de baten, welke uit het inzamelen en verhandelen van schildpadeieren worden verkregen, voor de betrokken openbare gemeenschap te monopoliseeren, is niet in strijd met de bepalingen van de Dierenbeschermingsordonnantie.

Door een regentschapsraad werd een verordening vastgesteld, waarbij verboden werd schildpadden te vangen of te dooden.

De vraag werd gesteld of een dergelijk verbod niet in strijd is met de Dierenbeschermingsordonnantie (Stbl. 1931 No. 134) en de Dierenbeschermingsverordening (Stbl. 1931 No. 266). Bij artikel 1 sub a der Dierenbeschermingsordonnantie is n.l. bepaald, dat het verboden is om op bij Regeeringsverordening aan te wijzen diersoorten, welke met uitroeiing bedreigd worden en wier voortbestaan in het belang der wetenschap dan wel om andere redenen van algemeen belang gewenscht wordt geacht, te jagen, de tot die diersoorten behorende dieren te vangen, te dooden, dood of levend te verhandelen, of wel onder zich te hebben. Waar nu de schildpadden niet onder de beschermde diersoorten, opgesomd in de Dierenbeschermingsverordening, zijn genoemd en deze centrale wetgeving de bescherming van de in het wild levende diersoorten uitputtend beoogt te regelen, werd betoogd, dat boven weergegeven locale verbodsbepaling een ongeoorloofde aanvulling van die centrale regeling zou zijn.

Hoewel de Regeering zich kon vereenigen met het standpunt, dat de Dierenbeschermingsordonnantie het karakter eener uitputtende regeling draagt, achtte zij de geïncrimineerde locale verbodsbepaling niettemin geoorloofd, op grond van de volgende motieven.

De Dierenbeschermingsordonnantie en de ter uitvoering daarvan vastgestelde Dierenbeschermingsverordening beoogen, zooals ook in de considerans van de ordonnantie uitdrukkelijk wordt vermeld, de bescherming van de in het wild levende diersoorten, waartoe o.m. het vangen en dooden van bepaalde aangewezen diersoorten en het wegnemen en verhandelen van eieren en nesten van bepaalde diersoorten wordt verboden. Nu hebben de locale regelingen, waarbij het inzamelen van schildpadeieren en het vangen en dooden van schildpadden wordt verboden, geenszins de bescherming van de schildpadden op het oog. Het doel van deze verbodsvoorschriften is geen ander dan voor de betrokken openbare gemeenschap een geoorloofd

monopolie te scheppen en daardoor de baten, welke uit het inzamelen en verhandelen van schildpadeieren worden verkregen, aan die gemeenschap ten goede te doen komen.

Een lokaal verbod tot het vangen en dooden van schildpadden, hetwelk niet de bescherming van die dieren op het oog heeft, is niet in strijd met de Dierenbeschermingsordonnantie, omdat hier geen identiteit van „onderwerp” aanwezig is.

135. Brief Adviseur Decentralisatie ddo.
16 Juli 1934 No. Dec. 102ag/1/5.

De door den Karangasemraad vastgestelde prauwenverordening is onwettig, omdat de territoriale zee niet tot het gebied van den Karangasemraad behoort.

Door den Karangasemraad werd een verordening vastgesteld op den verhuur en het gebruik van vaartuigen voor het vervoer van personen en goederen ter reede van de Padangbaai.

De Adviseur voor de Decentralisatie opperde daartegen de volgende bezwaren.

Luidens artikel 1 van de instellingsordonnantie van den Karangasemraad (Stbl. 1921 No. 758) bestaat het gebied van dien raad uit het gedeelte van het gewest Bali en Lombok, dat gevormd wordt door het voormalige Gouvernementslandschap Karangasem. Derhalve zal alleen dan het aangrenzende zeegebied geacht kunnen worden te behooren tot het territoire van den Karangasemraad, wanneer ook het voormalige Gouvernementslandschap Karangasem zeegebied omvatte. Zulks is echter niet het geval.

Ten aanzien van zelfbesturende landschappen werd door het Opperbestuur beslist, dat het recht op de territoriale zee eenig en alleen bij het Gouvernement berust (vgl. Nota Politiek Beleid en Bestuurszorg in de Buitengewesten, tweede gedeelte B, blz. 34).

Deze beslissing is evenzeer van toepassing voor de voormalige Gouvernementslandschappen, die in de practische bestuursvoering met de eigenlijke zelfbesturende landschappen op één lijn werden gesteld. Bij eventuele kwesties nopens de territoriale zee, welke de Karangasem begrenst, zou de Regeering ten tijde van het bestaan van het Gouvernementslandschap die zee ongetwijfeld als Gouvernementsgebied hebben aangemerkt.

Waar de territoriale zee derhalve niet behoort tot het gebied van den Karangasemraad en de reede van de Padangbaai geheel tot het zeegebied moet worden gerekend, is de Karangasemraad niet bevoegd voor die reede regelingen vast te stellen, doch zal zulks slechts kunnen geschieden door den Resident van Bali en Lombok bij door hem vast te stellen keur

Aanteekening.

De Karangasemraad neemt in dit opzicht een uitzonderlijke positie in. Ten aanzien van de overige locale gemeenschappen wordt aangenomen, dat de territoriale zee wel tot hun gebied behoort.

Een moeilijkheid is nog gerezen of de Cultuurraad zeggenschap over het aangrenzende zeegebied heeft, zulks naar aanleiding van de door dien raad vastgestelde visscherijstaketsel-verordening. In de instellingsordonnantie van den plaatselijken raad van het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra is nl. bepaald, dat zijn ressort bestaat uit de afdeelingen Langkat, Deli, Serdang en Asahan, de onderafdeeling Simeloengoen en de Karolanden. Uit de omschrijving van het gebied van het Gouvernement Oostkust van Sumatra blijkt, dat genoemde bestuursafdeelingen omvatten het zelfbestuursgebied. Waar nu tot het zelfbestuursgebied niet de territoriale zee behoort, zou men kunnen betoogen, dat ook genoemde afdeelingen geen zeegebied omvatten en derhalve ook niet het ressort van den Cultuurraad. Een dergelijke redeneering, welke zich baseert op de letterlijke tekst van het Gouvernementsbesluit, dat de administratieve indeeling van het gewest Oostkust van Sumatra regelt, schijnt echter weinig plausibel en werd door den Adviseur voor de Decentralisatie dan ook niet aanvaard. Niemand zal willen ontkennen, dat de driemijlsstrook, grenzende aan het landgebied van het gewest Oostkust van Sumatra, deel uitmaakt van het territoire van Ned.-Indië, maar dan is het ook een logische consequentie, dat bedoelde zeestroom, voor zoover deze aan de Oostkust van Sumatra grenst, geacht moet worden te behooren tot het gewest van dien naam en tot de afdeelingen waarin dat gewest is ingedeeld. Een andere redeneering zou tot de conclusie voeren, dat een gedeelte van het territoire van Ned.-Indië niet zou zijn ingedeeld in gewesten, hetgeen in strijd zou zijn met Indische Staatsregeling, die imperatief voorschrijft, dat het grondgebied van Ned.-Indië in gewesten wordt ingedeeld.

136 Regeeringsomslagvel ddo. 5 September 1934 No. 24897 juncto brief Dir.

B. B. ddo. 30 Augustus 1934 No.

Dec. / 2/21.

De vaststelling van bouwschema's of wegenplannen dient bij verordening te geschieden en niet bij eenvoudig raadsbesluit.

Aan de Regeering werd de vraag voorgelegd of het geoorloofd is z.g. „bouwschema's” vast te stellen bij eenvoudig raadsbesluit. De Regeering antwoordde hierop, dat Zij het standpunt inneemt, dat, aangezien artikel 570 van het Burgerlijk Wetboek voor beperking in het genot van den

eigendom of de beschikking over den eigendom een „openbare verordening” vereischt, het opleggen van bouwbeperking door b. v. het voorschrijven van „rooilijnen”, van „bouwschema's” of „wegenplannen” niet bij eenvoudig raadsbesluit mag geschieden. Aan dit standpunt wenscht de Regeering vast te houden o.m. van wege de zoo gewenschte openbaarheid die verkregen wordt door afkondiging van de verordening en casu quo deponeering van gewaarmerkte exemplaren der bijbehorende plannen en kaarten.

Dr. H. J. LEVELT.

MALEISCH GEDEELTE.

Pemoengoetan padjak oleh daerah-daerah autonom dalam tempo krisis.

Sebagaimana telah diketahoei dengan soerat ideran No. 748A tertanggal 26 Maart 1934 Goebernoer Djendral soeroeh menyatakan pada sekalian daerah-daerah autonom, bahwa diharapkan sekali, soepaja — sambil mengingat dengan sepe-noeh-penoehnja sikap boeat mengoerangkan kelebaran wang dengan sebanjak-banjaknja dan dengan teroes meneroes mentjari djalan penghai-matan atas ongkos-ongkos roemah tangga daerah — soember² pengasilan daerah jang berperintahan sendiri seberapa boleh di koeatkan, oentoek ke-perloeian mana terboekja kesempatan baik boeat menaikkan pemoengoetan jang soedah berlakoe sekarang maoepoen oentoek mengadakan pemoe-ngoetan baroe, teroetama jang mendjadi bagian daerah lokaal, demikianlah soepaja menambah matjam² pemoengoetan lokaal lebih banjak.

Soerat ideran jang bermaksoed mendesak daerah-daerah autonom oentoek memberatkan beban ra'jat telah menimboelkan banjak protest. Tetapi soenggoehlah sajang, bahwa fihak jang pertama-tama berkepentingan, ialah daerah-daerah auto-noom senderi tidak soeka mengeloearkan protest jang sehaibat-haibatnja, bahkan adalah beberapa dari daerah-daerah itoe jang mengakoe kebenarannya circulaire tadi dan djoega telah berdaja oepaja oentoek memenoehi kehendak Pemerintah tadi. Kami akoei bahwa tidak dengan mengadakan padjak-padjak baroe tadi, daerah-daerah auto-noom akan kekoerangan wang, sehingga boleh djadi tidak akan dapat memboeat anggaran jang setimbang (klop), tetapi sependjang perasaan kami ta'ada soeatoe halangan poen memadjoekan keberatan-keberatan atas mengadakan padjak baroe itoe, agar soepaja diketahoei oleh fihak jang koeasa, bahwa pada massa jang soekar ini sekalipoen boekan waktoenja oentoek memberatkan padjak-padjak, bahkan oentoek memperbaiki peroeconomian ra'jat haroeslah sebrapa boleh di

adakan penoeroenan pajak, sebab bilamana peroeconomian rajat mendjadi baik maka tentoe-lah penerimaan wang dari poengoetan pajak akan naek poela, sedang moendoernja peroeconomian tadi akan menjebakkan penerimaan tadi semangkin mendjadi koerang.

Orang bisa menjangkal atas oraian terseboet, bahwa soeatoe protest pada ini waktoe ta'ada faedahnja atau boeahnja. Demikianlah kami akoei, artinja, biarpoe diadakan protest jang sehebat-hebatnja, kaboepaten jang bersangkoetan toh terpaksa ataupoen dipaksa hendak mengadakan pajak-pajak baroe. Memang benar begini, akan tetapi hendaklah diketahoei bahwa soeatoe protest, asal sadsja beralesan dengan koeat, mempoenjai „moreel effect” apa lagi kalau kami fikiran bahwa tidak lama lagi atas permintaan Volksraad akan didirikan soeatoe commissie, jang diwadjabkan menjelidiki tentangan belastingstelsel seanteronja, jang pada waktoe ini berlakoe boeat seloeroeh pendoedoek Indonesia ini. Sebab protest jang kami harapkan tentoe akan diselidiki dengan sedalam²nja oleh commissie tadi. Bilamana ta' ada soeatoe protest poen, maka boleh djadi commissie tadi akan berpendapatan, bahwa *oleh karena oleh fihak wakil rajat ta' diadjoekan keberatan sedikitpoen*, pajak² jang pada masa ini berlakoe boeat daerah² jang bersangkoetan soedah terasa pada tempatnja, artinja pajak² itoe barang kali terasanja berat djoega akan tetapi tidak melebihi kekoeatan pendoedoek.

Tentangan hal ini ta' perloe diperpandjangkan lagi. Baiklah kami selidiki sekarang daerah² mana jang, terdesak oleh soerat ideran Pemerintah terseboet diatas, lagi poela terdesak oleh fihak Madjelis Gedeputeerden serta terdesak oleh tipisnja kas Kaboepaten boeat taoen j. a. d., soedah berosaha mengadakan pajak² baroe. Jang kami kemoeakkan lebih dahoele ialah Kaboepaten Tjiandjoer.

I. *Pajak² baroe boeat Kaboepaten Tjiandjoer*
Dalam soerat ideran tertanggal 14 Augustus j.t.l. Madjelis Gedeputeerden dari Provincie Pasoendan telah menjatakan bahwa, jang boleh di pandang sebagai soember pentjaharian regentschap jang biasa jaitoe pemoengoetan opcenten atas pajak-pajak penghasilan, opcenten atas pajak roemah tangga dan verponding, dengan hal mana boleh diambil pendirian, bahwa pemoengoetan opcenten jang sederhana atas pajak-pajak itoe tertimbang tidak akan mendjadi keberatan kepada sesoeatoe regentschap, bahkan kalau di'ingat dari pada alesan persamaän dalam hal pemoengoetan pajak antara daerah-daerah setempat, ada mendjadi kebaikan. Gedeputeerden mempertimbangkan dengan sangat kepada Kaboepaten soepaja pemoengoetan itoe dilakoeakan.

Dengan pendapatan Gedeputeerden dan Pe-

merintah sebagai terseboet maka Madjelis Koemitir dari Kaboepaten Tjiandjoer adalah setoedjoe sekali. Madjelis terseboet telah ma'loem bahwa tempo hari Provincie Pasoendan telah menoeroenkan pemoengoetan opcentennja atas pajak-pajak pengasilan, roemah tangga dan verponding ber-toeroet-toeroet sampai 3, 4 dan 10 opcenten, karena dikehendaki oleh Pemerintah, jang telah mengambil pendirian bahwa pemoengoetan oleh provincie hanja diperkenankan sedikit procentage sadsja, soepaja boeat regentschap-regentschap terboeka lapang jang loeas oentoek poengoetan pajaknja.

Kalau sekarang regentschap — demikianlah pendapatan Madjelis Koemitir — tidak soeka mempergoenakan kesempatan memoengoet pajak terseboet, maka ini berarti boekan sadsja berten-tangan dengan pendirian jang soedah ditentoeakan dalam hal membagi-bagi pajak jang benar akan tetapi djoega hal ini boleh dipandang sebagai soeatoe kealpaän, jang boleh djadi mendatangkan keroegian kepada regentschap, karena Pemerintah tentoe tidak akan loepa, kalau perloe, oentoek teroes-meneroes mengoerangi soembangan Negri, atas hal mana anggaran Kaboepaten amat bergantoengnja.

Djoega soepaja dapat mentjapai kehendak jang berkali-kali dikemoeakkan oleh Dewan Kaboe-paten, jaitoe soepaja regentschap ini mempoenjai kemerdikaän Financien sendiri, Madjelis Koemitir berpendapatan bahwa, karena memadjoekan oesoel ini telah bertindak lebih djaoeh kearah jang ditoedjoei.

Akan tetapi alesan jang terpenting oentoek melakoeakan pemoengoetan opcenten ini menoeroet pertimbangan Madjelis Koemitir, ialah hal perloenja memperkoeatkan penerimaän regentschap, oentoek menoetoep kekoerangan² jang terdjadi karena moendoernja penerimaän dalam moesim soekar ini.

Tentang besarnja opcenten jang hendak dipoengoet Madjelis Koemitir berpendapatan bahwa 10 opcenten atas pajak roemah tangga dan 10 opcenten atas pajak verponding boeat regentschap ini boleh dipandang sedang dan tidak terlaloe tinggi, djoega kalau dibanding dengan lain² regentschap.

Berhoeboengan dengan ini maka pada Dewan Kaboepaten telah dikemoeakkan doea rentjana verordening jang bermaksoed memoengoet opcenten atas padjeg roemah tangga dan verponding.

Menoeroet keterangan jang lebih djaoeh maka aanslag-aanslag boeat taoen 1934 atas pajak-pajak roemah tangga berdjoemblah f 17.000 dan atas pajak verponding f 105.000.

Dari keterangan-keterangan terseboet diatas ternjatah bahwa Regentschap Tjiandjoer terpaksa

mengadakan padjak-padjak baroe tadi, ta'lain dan ta'boekan soepaja.

pertama menjoekoepi permintaän Madjelis Ge-deputeerden soepaja di seloeroeh Provincie adalah persamaän (uniformiteit) dalam hal poengoetan padjak.

kedoea mengoeatkan kas Regentschap berhoe-boeng dengan moendoernja penerimaän-penerimaän pada waktöe soekar ini serta penoeroenannja soem-bangan Negri.

Soenggoeh ta'menjenangkan terasanja oleh pen-doedoek bilamana diadakan padjak-padjak baroe! Tetapi soeatöe boekti bahwa bilamana perloe Madjelis Koemetir soeka mengoesoelkan soepaja soeatöe padjak, jang terasanja terlapau berat boeat pendoedoek, ditoeroenkan, dapatlah diliat dari oesoelnja oentoek menoeroenkan padjak kendaraän, soeatöe oesoel jang patoet dipoedji dan ditoeroet oleh daerah-daerah autonoom lainnja jang misih poengoet *padjak kendaraän lebih dari tinggi*.

Tentangan padjak kendaraän jang misih berlakoe Madjelis Koemetir berkejakinan, bahwa padjak terseboet berhoeboeng dengan rendahnja harga sewa kendaraan dan karena kendaraan² itoe sekarang sedikit sekali mendapatnja moeatan, soenggoeh² terlaöe berat boeat orang² jang mem-poenjai kendaraan itoe.

Dari sebab itoe dan djoega oleh karena Peme-rintah telah menjatakan bahwa penoeroenan padjak kendaraan akan dapat pengesahannja, kalau terdapat kenjataan bahwa padjak itoe betoel² menekan terlaöe berat atas orang² jang mem-poenjai kendaraan, maka Madjelis Koemetir oesoel soepaja verordening kendaraan dirobah. Menoe-roet oesoel Madjelis Koemetir maka padjak itoe dalam tiap² setengah taoen oentoek memelihara

a. kendaraan boeat dinaiki orang

1e jang berada ampat besarnja f 5.—

2e " " doea " " 2.25.

b. kendaraan boeat mengangkat barang :

1e jang berada ampat besarnja f 2.25

2e " " doea " " 1.50

c. kreta angin " 1.25

sedang padjak baroe ini akan dilakoekan molai 1 Januari 1935.

Kaboepaten jang djoega soedah beroesaha mengadakan padjak baroe ialah Kaboepaten Betawi.

II. Padjak djalan boeat Kaboepaten Betawi.

Dengan soerat tertanggal 13 September jlb. Madjelis Koemetir dari Kaboepaten Betawi telah memadjoekan soeatöe rentjana oendang² boeat memoengoet padjak djalan dalam kota Tan-ggerang. Adapoen maksoednja mengadakan padjak ini ialah menoeroet keterangan Madjelis terseboet boeat membantoe Kaboepaten dalam menjediakan ongkos penerangan djalan kota Tangerang, jang tiap² tahoen besarnja koerang lebih f 5000.

Jang diambil dedasar boeat memoengoet padjak ini seperti djoega dalam Stads gemeente Betawi ialah le b a r n j a tanah² perceel jang berbatasan pada djalan² o e m o e m (djadi jang berbatasan dengan djalan desapoen akan toeroet dikenakan padjak) atau pada aloon². Padjak ini hanya akan dipoengoet di Tangerang sadja, oleh karena tempat² jang lain seperti Tjoeroeg, Balaradja dan Mawoek ditimbang koerang kepentingannja, lagi-poen harga sewa roemah² di tempat² itoe rendah sekali, sehingga penerimaän tidak aken memoeas-kan, sedang bagi pendoedoek djadi tambah beban.

Adapoen jang diwadjibkan membajar padjak ialah orang² jang mempoenjai hak atas tanah jang berbatas dengan djalan oemoem itoe, ialah :

a. soeatöe hak jang diperoleh dari soeatöe perdjandjian menjewa dengan Kaboepaten boeat sekoerang-koerangnja 20 tahoen lamanja.

b. soeatöe hak karena menjewa tanah dari pendoedoek lain, jang terseboet dalam ordon-nantie (Stbl. 1918 No. 287).

c. soeatöe hak mempoenjai eigendom, opstal erfpacht, vruchtgebruik atau boeat menempatti menoeroet Burgelijk Wetboek.

d. soeatöe hak milik bagi bangsa Priboemi.

e. soeatöe hak eigendom (agrarisch) boeat mengganti hak milik bagi bangsa Priboemi, me-noeroet Kon. Besluit tg. 16 April 1872 No. 29, (Stbl. 1872 No. 117).

f. soeatöe hak erfpacht menoeroet „Reglement boeat tanah-tanah partikoelir sebelah barat Tji-manoeek di poelau Djawa” (Stbl. 1912 No. 422).

g. soeatöe hak landerijenbezit menoeroet Kon. Besluit tg. 22 Oct. 1913 No. 45 (Stbl. 1913 No. 702) sebagaimana telah dioebah dengan Kon. Besluit tg. 31 Juli 1926 No. (Stbl. 1926 No. 421).

h. soeatöe hak menjewa menoeroet perdjan-djian dengan Negri atas tanah milik Negri, ke-tjoelali kalau diatas tanah itoe ada adegan-ade-gan jang lain dari pada menoeroet atoeran-atoerannja dalam Burg. Wetboek adegan-ade-gan itoe djadi milik Negri.

Adapoen besarnja padjak terseboet ialah menoeroet pasal 6 boeat tiap-tiap meter

1. boeat tanah perceel dipinggir djalan	klas I f 2.—
2. " " " " " " "	II f 1.—
3. " " " " " " "	III f 1.50
4. " " " " " " "	IV f 0.50

Boeat meringankan padjak perceel jang sewa-nja roemah ketjil, tapi pekarangannja besar, maka ditentoekan dalam ajat 2 dari pasal 6 bahwa besarnja padjak tidak boleh lebih dari 5% dari harga sewa perceel itoe, sedang menoeroet ajat 4 harga sewa perceel boeat setahoen di-koerangi lagi dengan 10%.

Adapoen padjak boeat perceel jang kosong besarnja menoeroet ajat 3 ialah $\frac{1}{4}$ dari perceel

jang ada roemahnja. Lagi poela ditentoe kan, bahwa sekiranya dalam mendjalankan atoeran padjak ini masih djoega timboel soeatoe ketidakadilan, maka menoeroet pasal 8 ayat 3 Dewan Kaboepaten berkoeasa mengoerangi padjak itoe.

Meski menoeroet rentjana verordening terseboet poengoetan padjak djalan ini akan dilakoe kan seadil-adilnja, akan tetapi sepanjang perasaan kami misih ada hal-hal jang patoet diperhatikan poela.

Pertamakali hendaklah di kemoekakan disini bahwa Kaboepaten Betawi telah poengoet opcenten dari padjeg verponding. Djika nanti padjak djalan dilakoe kan, maka beberapa orang jang mempoenjai perceel-perceel di kenakan padjak lagi. Inilah jang di kata, „dubbele belastingstelsel” oleh karena atas soeatoe „belasting-object” dikenakan doea roepa padjak, jang dasar-dasarnya boleh dikatakan sama. Kami akoei bahwa adalah djoega tanah-tanah jang ta'dikenakan oleh padjeg opcenten tadi, oempamanja tanah-tanah kepoenja'an orang Priboemi, jang termasuk dalam hak milik, tetapi demikianlah boekan soeatoe alesan oentoek mengadakan padjak djalan jang djoega mengenai soeatoe „belastingobject” dari mana soedah dipoengoet padjak oleh Kaboepaten.

Selain dari itoe patoetlah dikemoekakan disini, bahwa menoeroet Verpondingsordonnantie seorang eigenaar bisa dibebaskan dari pembayaran padjak verponding boeat soeatoe taoen bilamana perceel jang dikenakan padjak itoe dalam tempo 12 boelan tidak disewakan atau kosong. Dalam oedang² padjak djalan tadi keringanan jang demikian itoe tidak teratoer, sehingga seorang eignaar jang oempamanja dalam satoe tahoen atau lebih tidak dapat pengasilan sepeserpoen dari perceelnja, misih tetap diwadjibkan membajar padjak djalan tadi. Adilkah pelatoeran ini? Mengengati masa jang soekar ini, maka patoetlah keringanan jang dimaksoedkan diatas tadi diatoer dalam oedang² tadi, demikianpoen bilamana Raad nanti terpaksa mengadakan djalan tadi!

Boeat kami, menilik keadaan pada beberapa kaboeupaten² serta gemeente², jang tidak poengoet djalan, maka soedah selajaknjalah Kaboepaten Betawi tidak poengoet djalan tadi, terlebih-lebih oleh karena oleh Kaboepaten terseboet soedah dipoengoetnja opcenten atas padjak verponding Negri.

Moedah-moedahanlah oraian terseboet diatas ini dapat diperhatikan oleh siapapoen jang wadajib memperhatikan.

Sl.

Bank pasar dan pembrantassan woeker.

Soeatoe hal, jang pada waktue jang terachir ini soedah menjadi perhatian beberapa raad²

lokaal ialah soal memperbaiki peroeconomian rajat dengan memberi pindjaman wang pada orang² jang mendjalankan paroesahan ataupun perdagangan ketjil di pasar². Pertolongan jang ditjita-tjitakan ini soedah barang tentoe boekan berarti memperbaiki peroeconomian sadsja akan tetapi djoega berarti membrantas woeker ialah membrantas tjara memindjamkan wang dengan rente jang terlampau tinggi (sampai 400% setahoen).

Boekan maksoed kami memboeat pemandangan tentangan roepa² tjara memoengoet rente jang tinggi itoe. Tetapi kami rasa tidak ada soeatoe halangan poen menerangkan disini bahwa ada soeatoe roepa memindjamkan wang jang bermaksoed hendak memoengoet rente boeat selamanja. Mitsalnja ada seorang dagang jang memboetoehkan wang f 2.50. Bilamana ditentoe kan bahwa orang itoe haroes membajar rente f 0.02⁵ sehari-harinja dan ta'diwadjibkan menitjil pokok f 2.50, maka pindjaman ini oemoemnja akan berlakoe teroes-meneroes, disebabkan boeat pedagang ketjil tentoe berat sangat oentoek membajar kombali wang f 2.50 sekaligus.

Meliat keadaän jang demikian itoe maka soedah selajaknjalah gemeente jang berkoeasa atas pasar² itoe berdaja-oepaja oentoek membrantas woeker di pasar² itoe baik dengan melarang toekang mindering masoek di pasar, maoepoen dengan mengadakan bank pasar, walaupun dengan doea²nja.

Sepanjang pengetahoean kami, maka baroelah ada 2 gemeente ialah Stadsgemeente Pasoeroean dan Stadsgemeente Salatiga jang soedah mempoenjai bank pasar. Bank dari doea² gemeente ini soedah kliatan bekerdja baik, dapat poedjian dari beberapa fihak sehingga boleh menjadi tjonto boeat lain² daerah autonoom.

Stadsgemeente Betawi kabarnya djoega telah mentjoba mengadakan bank pasar, akan tetapi djalannya koerang baik, disebabkan Betawi mempoenjai banjak pasar, sehingga orang pendjoealan jang mempoenjai pindjaman dan ta' bisa membajar pindjaman itoe dengan moedah bisa pindah ke lain pasar. Betoel tidaknja kabaran ini penoelis tidak brani menanggoeng.

Stadsgemeente Semarang poen telah beroesaha akan mendirikan bank pasar itoe dan boeat pertjobaan soedah mempoenjai angan² akan mengadakan seboeah bank pasar di salah satoe pasar jang berhoeboeng dengan contrölenja di hanggap baik sekali. Tetapi, oleh karena Volkscrediet bank Semarang ada niatan oentoek mendirikan bank pasar itoe, maka Stadsgemeente Semarang merasa lebih baik toenggoe dahoeloe boeat sementara waktue sampai Volkscredietbank menjatakan kepoatoesan jang pasti hendak mendirikan bank tadi apa tidak.

Selainnja gemeente² terseboet diatas adalah

djoega soeatoe kaboepaten jang ada fikiran mendirikan soeatoe bank pasar djoega oentoek memberi pertolongan pada pedagang² ketjil. Adapoen kaboepaten jang mempoenjai angan² jang baik dan boleh ditiroe oleh lain² kaboepaten djoega ialah Kaboepaten Betawi.

Molai dari taoen jang telah laloe Kaboepaten ini soedah mempoenjai angan² itoe tetapi kira²nja berhoeboeng dengan roepa² hal, ialah teristimewa tidak dapat pengesahannya verordening jang mengatoer hal berdirinja bank tadi, verordening mana soedah ditetapkan oleh raad pada tanggal 15 December 1933, maka setjepat-tjepatnja bank tadi baroe bisa didirikan dan bekerdja molai pada tanggal 1 Januari 1935.

Sebagaimana diterangkan diatas verordening Raad Kaboepaten Betawi tidak disahkan oleh Madjelis Gedeputeerden. Adapoen sebab jang terpenting ialah oleh karena dalam verordening itoe tidak ditetapkan sebanjak-banjaknja pokok peroesahan. Ketentoean ini perloe sekali ditetapkan jaitoe boeat perdjagaan soepaja Kaboepaten tidak terlaloe banjak menanggoeng keroegian kalau peroesahaan ini tidak mendatangkan keoentoengan.

Berhoeboeng dengan hal ini maka diperboeatkan rantjangan baroe, dalam mana pokok peroesahaan ditetapkan sebanjak-banjaknja f 100.000. Tetapi Madjelis Gedeputeerden merasa keberatan dan hanya mengidzinkan pokok itoe besarnya setinggi-tingginja f 2500, hal mana haroeslah diperhatikan oleh Raad Kaboepaten, agar soepaja verordening jang baroe, jang telah di kemoekan poela pada Raad oentoek dibitjarakan dan ditetapkan, nanti dapat disahkan oleh Madjelis Gedeputeerden.

Hal ini perloe kami bitjarakan dengan sedikit pandjang lebar, oleh karena sedjaoeh pengetahoean kami lain-lain raad tidak mempoenjai verordening jang mengatoer hal berdirinja dan bekerdjanja bank pasar, sedangkan bank pasar jang mendjadi tjita-tjitanya Raad Kaboepaten Betawi adalah bercifat lain dari bank-bank lainnja, jang diatoer sederhana-sederhananja sadja.

Menoeroet rentjana-verordening tentang mendirikan dan mengoeroes bank pasar Kaboepaten Betawi maka bank pasar Kaboepaten akan dioeroes sebagai peroesahan terpisah (afzonderlijk regentschapsberdrijf).

Adapoen maksoednja bank pasar ini ialah memberi kesempatan kepada pendoeoek oentoek:

- a. memindjam wang dengan perdjandjian jang pantas goena mendjalankan perdagangan peroesahan atau
- b. menjimpan wang dengan berboenga. Ternjatalah bawa bank ini adalah bank jang sedjati, sebab akan memberi kesempatan pada pendoeoek oentoek menjimpan wang, (sepanjang pengetahoean kami bank di Pasoe-roean dan Salatiga tidak bercifat demikian).

Wang jang oleh satoe orang dapat dipindjam dari bank pasar Kaboepaten sebesar-besarnja f 10.—, sedang permintaän pindjaman jang ketjil diidzinkan lebih doeloe dari pada jang besar. Adapoen boenga jang akan dipoengoet akan ditetapkan oleh Dewan Kaboepaten,

Jang boleh memindjam ialah hanja pendoeoek Kaboepaten Betawi sadja, jang namanja ditoeelis dalam satoe daftar dari orang² jang diidzinkan memin-djam, sedang jang dapat dimasoeakkan dalam daftar itoe ialah hanja orang jang mendjalankan peroesahaän atau perdagangan ketjil sadja, jang menoeroet Commissie Pasar akan bisa mengangsoer hoetangnja bersama boengahnja dalam waktoe jang ditentoeakan.

Bank pasar itoe diboekanja sekoerang-koerangnja seminggoe sekali di tiap² pasar Kaboepaten jang akan ditoendjoekkan oleh Madjelis Koemetir.

Pada hari bank diboeka maka ada kesempatan bagai orang-orang boeat menjimpan wang, asal besarnya sekoerang-koerangnja f 0.25. Wang simpenan ini boleh diminta kombali pada tiap² waktoe pada hari bank di boeka. Dari wang simpenan itoe diperoleh boenga menoeroet tarief jang akan ditetapkan oleh Dewan Kaboepaten poela. Kalau wang simpenan dari seorang penjimpan besarnya lebih dari f 1000, maka dari lebinja itoe tidak dibajar boenga.

Keoentoengan dari bank pasar dimasoeakkan dalam simpenan persediaän (reservekening), sedang sedjoemblah wang jang besarnya ditetapkan setengahnja dari djoemblah keoentoengan peroesahaän, distortkan pada Kaboepaten boeat membajar kombali pokok jang diperoleh dari Kaboepaten.

Djika pokok dari Kaboepaten soedah loeas di bajar kombali, serta djoemblahnja simpenan persediaän besarnya soedah f 5000, maka kemoedian setengahnja dari keoentoengan peroesahaän di pergoenakan oentoek teroes menambah simpenan persediaän dan setengahnja lagi diserahkan pada Kaboepaten oentoek keperluan pakerdjaän biasa.

Keroegian dari peroesahaän dibajarnja dari simpenan persediaän. Kalau djoemblahnja simpenan persediaän ini tidak tjoekoop boeat menoetoep sebagian atau segenap keroegian peroesahaän, maka djoemblah keroegian itoe atau kekoerangannja dipakai mengoerangi pokok jang diperoleh dari Kaboepaten, tetapi kalau pokok ini oleh peroesahaän soedah diangsoer kombali, maka keroegian atau kekoerangan itoe ditoetoepnja oleh pakerdjaän biasa dari anggaran Kaboepaten.

Kalau djoemblah simpenan persediaän atau pokok jang diperoleh dari Kaboepaten soedah abis dipergoenakan menoetoep keroegian peroesahaän, ataupoen djoemblah wang dari pakerdjaän biasa dari anggaran

Kaboepaten jang dipakai menoetoe keroegian peroesahaän soedah sebesar pokok jang diserahkan pada peroesahaän atau soedah melebihi besarnja pokok ini, maka bank pasar Kaboepaten dihapoeskan.

Jang mengepalai bank pasar Kaboepaten jaitoe kepala dari peroesahaän Kaboepaten sedang jang mendjadi pengeroes sehari-harinja jaitoe seorang administrateur.

Menilik isinja rentjana verordening jang dengan singkat telah di terangkan di atas ini, maka adalah loeas sangat maksoednja bank itoe. Bagaimana kemoedian kedjadiannja beloemlah kami dapat mengira-ngirakan. Jang kami harap ialah moedah-moedahanlah tjita² jang baik ini jang boleh di kemoekakan disini soepaja mendjadi tauladan bagai lain² raad, baik raad kaboepten, baik raad gemeente d.l.l. dengan moedah akan tertjapai.

SLAMET.

BIBLIOTHEEK.

De aandacht moge nogmaals worden gevestigd op het boekwerk getiteld „Decentralisatiwetgeving”, afgesloten op 1 Januari 1933, bewerkt door Mr. J. E. Holleman en verkrijgbaar bij het Kantoor van den Adviseur voor de Decentralisatie.

Van den bewerker is bericht ontvangen, dat dit werk thans verkrijgbaar is voor den prijs van f 3.50 (vroeger f 7.—) per exemplaar, vermeerderd met f 0.46 voor portokosten.

Het boek bevat een vrijwel compleet overzicht van de voorschriften betreffende provincies, regentschappen, stadsgemeenten, gemeenten en andere locale ressorten, hetgeen het naslaan van bepalingen de decentralisatie betreffend, zeer vergemakkelijkt en dikwijls een tijdroovend onderzoek onnoodig maakt.

Wij bevelen dit zeer nuttige boek in de bijzondere aandacht van onze legers aan.

Gids betreffende Nederlandsche literatuur en jurisprudentie in zake gemeente-beheer en -administratie

Uitgegeven vanwege de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten en Bewerkt door N. Arkema, Adjunct-Directeur der Vereen. van Nederlandsche Gemeenten, P. Noordenbos, Directeur v. h. Registratuurbureau d. Vereen. v. Ned. Gemeenten en M. L. van Putten, Secretaris der Redactie v. h. Weekblad voor Gemeentebelangen en het Maandschrift Gemeentebestuur der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten

Verschenen 1e jaargang - 1931

„ 2e „ - 1932

„ 3e „ - 1933

De abonnementsprijs is f 12,50 per jaar. Uitgave: N. Samsom, Alphen a/d Rijn.

PERSONALIA.

Verkozen

tot lid van den Gemeenteraad van Tandjong Balei, Sj. van der Meer.

Benoemd

tot leden van de Commissie voor de bestudeering van het vraagstuk der stadsvorming; Mr. H. Fievez de Malines van Ginkel en Ir. W. Lemei.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Artikelen voor het orgaan. Het Bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op f 10.— voor de eerste bladzijde druks, f 8.— voor de volgende bladzijde, f 6.— voor de daarop volgende bladzijde en voor elke bladzijde druks meer f 5.— Gedeelten eener bladzijde zullen naar eventredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruik wordt gemaakt, stelt het Bestuur het honorarium vast.

Copy voor het nummer van dit tijdschrift dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op der 20en der voorafgaande maand; copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: G. de Raad Voorzitter; F. W. M. Kerchman, Penningmeester beiden te Semarang, Ir. Th. Karsten, R. A. A. Wiranata Koesoema en Mr. J. M. Wesselink te Bandoeng, Mr. P. A. Blaauw en Ir. E. A. Voorneman te Batavia, Dr. Ir. Han Tiauw Tjong en Rd. Slamet te Semarang, Mr. W. H. van Helsdingen en Mr. R. Ng. Soebroto te Soerabaia.